

Samverkan och intresseavvägningar Vattendagarna i Bollnäs 9 dec 2009 Rune Hallgren LRF

Projektansökan 2004

***Är vattendirektivet bara en ny fasad
för mera regelstyrning***

eller

***är det namnet på en
samverkansprocess
mellan myndigheter och
vattenintressenter ?***

Rune

Lära gemensamt för att förvalta gemensamt

Vattenförvaltning betyder att en förankrad strategi tas fram för

- mål
- åtgärdsbehov
- styrmedel

så att kostnadseffektiva åtgärder blir genomförda

Åtgärdsplaner - Vad och Hur Men Var och Vem ska/vill ?

Från vattendragsgrupp till
lokal åtgärdsplan mot övergödning

Projektleddare:

Text: Johanna Aikan Olsson, LUCSUS, Lunds universitet
Anna Jonsson, Linköpings universitet
Lotta Andersson, SMHI
Berti Amelmer, SMHI

Layout: Ann Åkerman, LUCSUS, Lunds universitet

Kontakt: Rune Hallgren, rune.hallgren@lrf.se, tel 0123-31097, 011-194542
Johanna Aikan Olsson, johanna.aikan_olsson@lucsus.lu.se

Forskningsrådet Formas

Milsbosjöarna

– ett pilotprojekt inför arbetet med åtgärdsprogram
inom EU:s Ramdirektiv för vatten

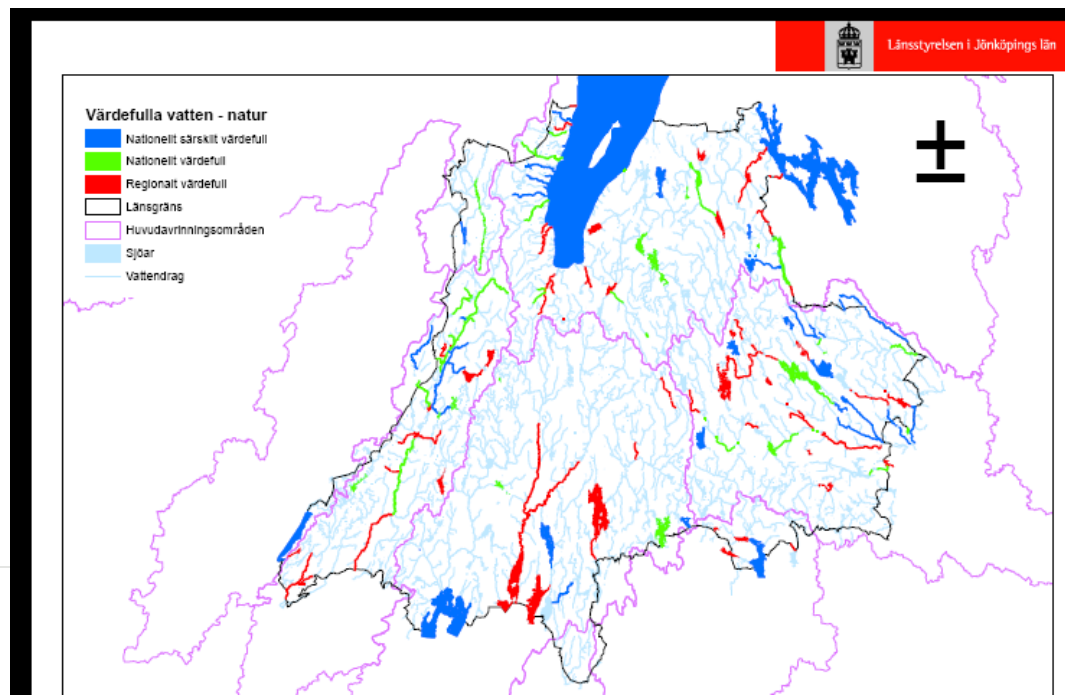
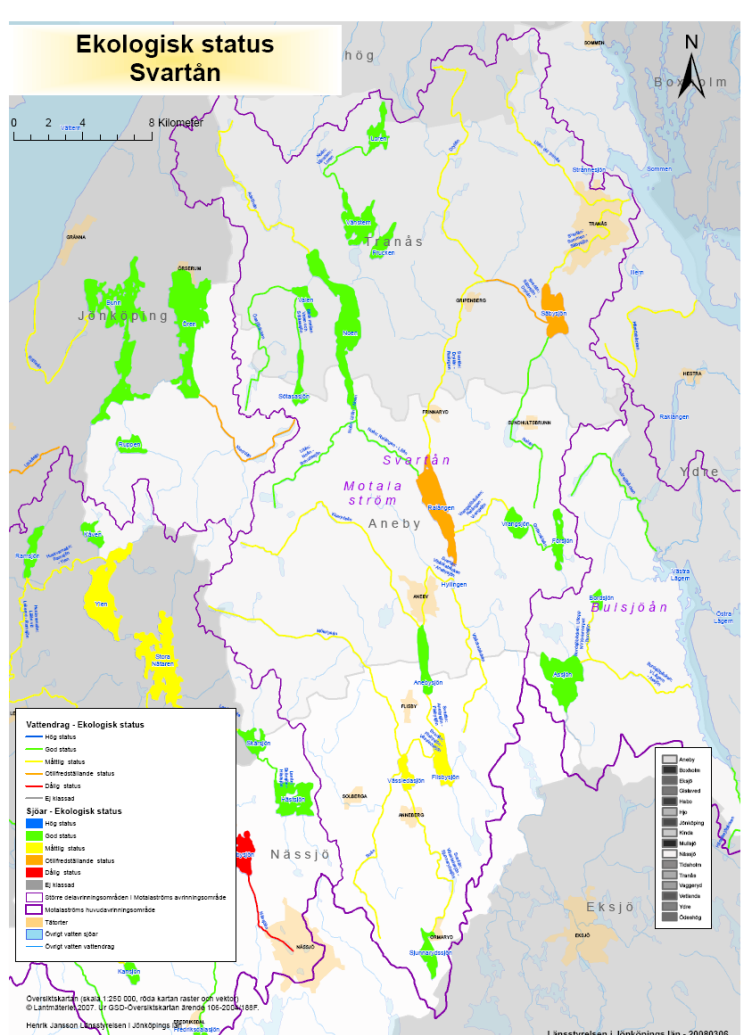
Malin Spännar

Bindande eller vägledande MKN ?

Hur hantera osäkerheter för

- Miljödata,
- Gräns God/Måttlig
- Åtgärdsbehov
- Åtgärdseffekter
- Avvägningar
- Bördefördelningar

Möjligheten att detektera trender inom recipientkontrollen

Catrin Samuelsson

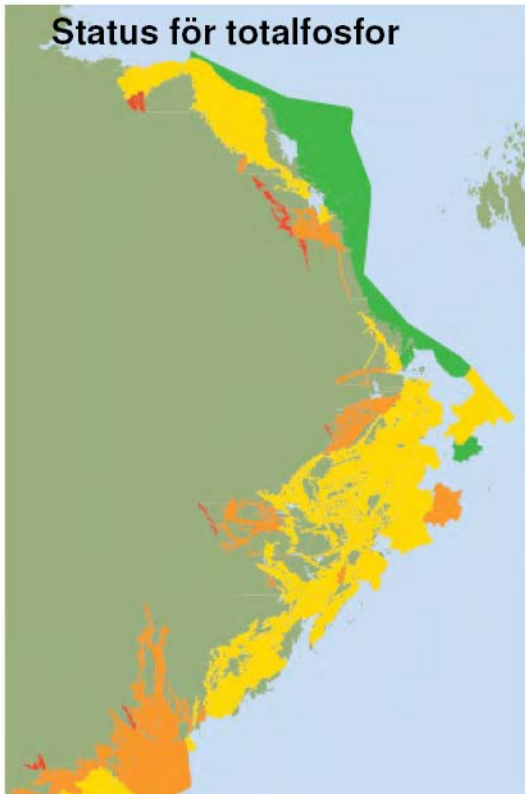
Tabell 8: Resultat från trendanalys för Totalfosfor.

Variabel ($\mu\text{g/l}$)	Sjö	N	S	Varians	Z	P-värde	Lutning	Median	Förändring /år (%)
Total-P	Sommen	65	-153	3609,667	-2,530	0,011	-0,13	7	-1,8
	Bönnern	78	-50	3968	-0,778	0,437	-0,11	28	-
	Näfsjön	29	-43	717,667	-1,568	0,117	-0,26	12	-
	Glan	107	-23	8939,667	-0,233	0,816	-0,04	36	-
	Kisasjön Norra	46	-73	777,667	-2,582	0,010	-1	31,5	-3,2
	Åsunden	65	-168	3724,667	-2,736	0,006	-0,25	12	-2,1
	Horsfjärden	29	-63	721	-2,309	0,021	0,30	7	-4,2
	Roxen Södra	67	-272	4825,333	-3,901	<0,001	-1,53	33	-4,7
	Roxen	88	-199	4999	-2,800	0,005	-0,59	30	-2,0
	Asplången	65	-14	2236,667	-0,275	0,783	-0,44	130	-
	Östra Lägern	63	-136	2750,667	-2,574	0,010	0	10	0
	Båtsjön	86	-405	5190,333	-5,608	<0,001	-4,10	69	-5,9
	Ärlången	52	-99	1631	-2,427	0,015	-0,32	24	-1,3
	Södra Teden	71	-150	2720,667	-2,857	0,004	-4	180	-2,2
	Avern	23	-8	290	-0,411	0,681	-0,33	23,5	-

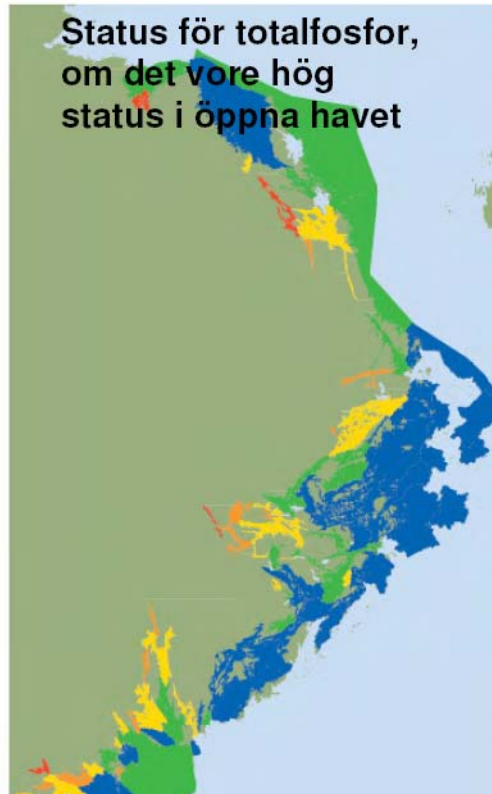
Ett mera pedagogiskt sätt att beskriva mål

Baltic Sea Action Plan

Status för totalfosfor

Status för totalfosfor, om det vore hög status i öppna havet

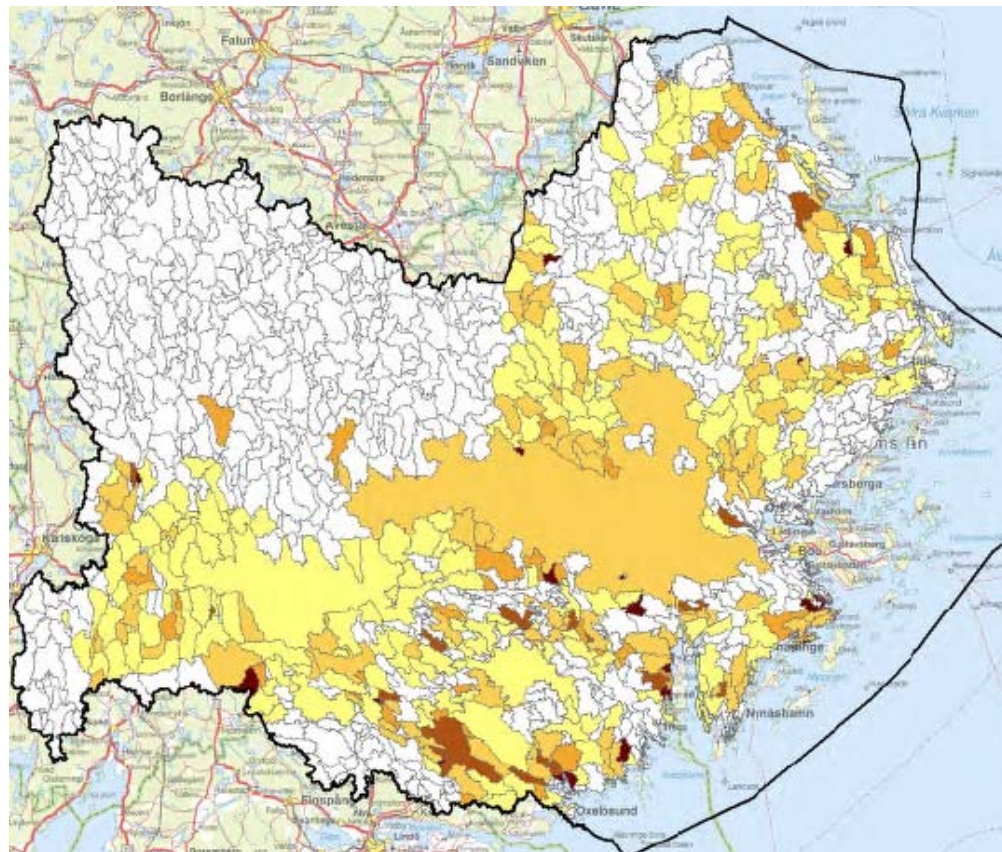

- 'Maximum effort in agriculture'

- No leakage of P fertilizers
- Leakage of N from agricultural land reduced by almost 50%

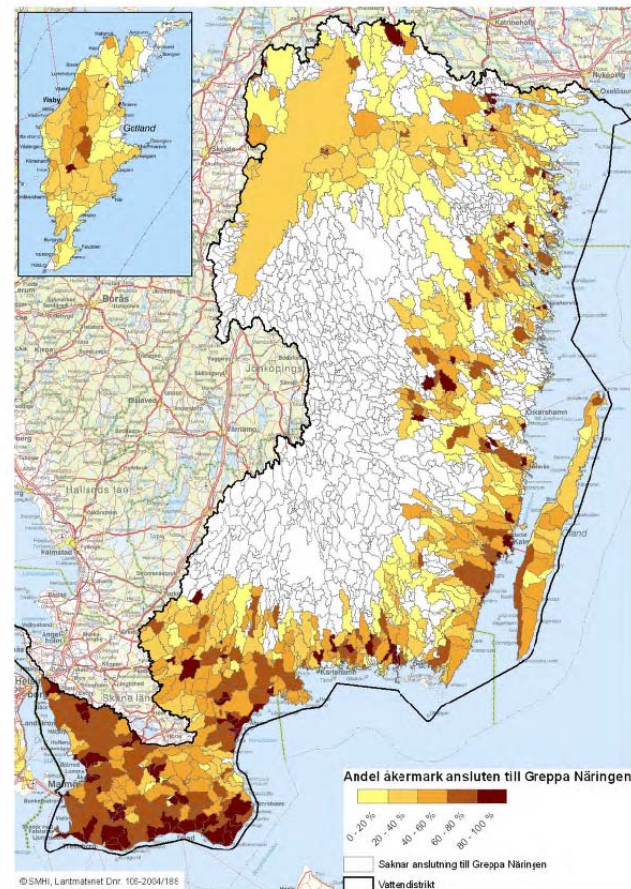
- Hela Östersjön
- Orimliga scenarioförutsättningar ger omöjliga beting
- Avgiftssystem ? Nej, för många osäkerheter
- Fortsatt forskning och modellering
- Fortsatt debatt P o N, P/N

Greppa Näringen – en utmaning

Andel areal ansluten till Greppa Näringen

Södra Östersjön

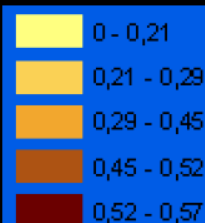
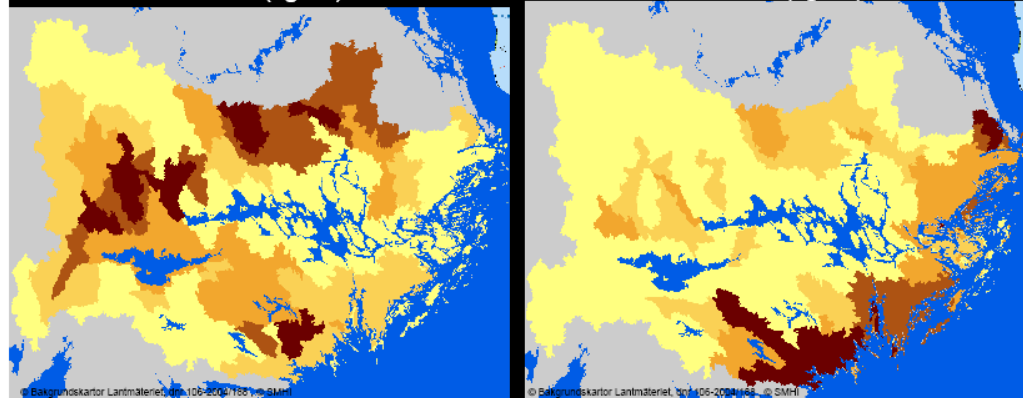
Miljöersättningar

Reglerande ekosystemtjänster

Specifika förluster från jordbruksmark

Brutto (kg/ha)

Netto (kg/ha)

- Mera differentiering !
- Bonus för lokal hög anslutning ?
- Stöd till föreskrivna åtgärder ?
- Åtgärdsmarknad ?
- Utveckla LOVA ?
- Ett kontrollerbart stöd för bättre hantering av stallgödsel ?

Vilka åtgärder ska prioriteras ?

BUDGET för landsbygdsprogrammet	Mkr/år fr o m 2007	Översyn ?	Förslag +/-
Investerings- och startstöd	389	+100	
Kompetensutveckling	200	+75	
Övrigt axel 1	<u>145</u>		
TOTALT axel 1	734		
LFA	722	+116	
Eko	700	+30	
Vallstöd	634	+143	
Kulturmiljö	170		
Betesmark	805	+155	
Växtnäringsläckage	147	+90	
Miljöskyddsåtgärder	96	+55	
Övriga miljöersättningar	<u>226</u>	<u>+102(*)</u>	
TOTALT axel 2	3 500		
TOTALT axel 3	409		
Axel 4 Leader	324		
Omkostnader (TA-medel)	70		
Summa	5 037	875	

Mål- och intressekonflikter

- ☐ De 16 nationella miljömålen strategiskt styrande
- ☐ Fiskevård och fiskvandringar
- ☐ Biologisk mångfald
- ☐ Översvämningsrisker
- ☐ Övergödningssproblem
- ☐ Miljögifter / växtskyddsmedel
- ☐ Försurning (lågt pH)
- ☐ Kulturvård
- ☐ Småskalig vattenkraft
- ☐ Markavvattning
- ☐ Bevattnings
- ☐ Skogsproduktion
- ☐ Livsmedelsproduktion

Nytta/Problem – avvägningar i vattendrag

- Uppmuntra dikningsföretagen att förvalta vattendragen
- Möjliggör rimliga avvägningar (win-win)
- Bevara markens produktionsförmåga
- Ta till vara lantbrukarnas intresse för markavvattning
- Kompetensutveckling "Levande sjöar och vattendrag"
- Enklare omprövningsförfarande ?

Nya arbetssätt i vattenförvaltningen ?

***”God vattenstatus skall avvägas
mot andra samhällsintressen” (FVP)***

Vattenrådets viktiga roll!

- **Ta vara på lokal kunskap!**
- **Avvägningar miljö- och samhällsintressen!**
 - **Värdering på lokal nivå viktigt!**

Vägledning för ”landskapsstrategier”

Ett arbetssätt för biologisk mångfald och andra värden i ett landskapsperspektiv

Samverkan

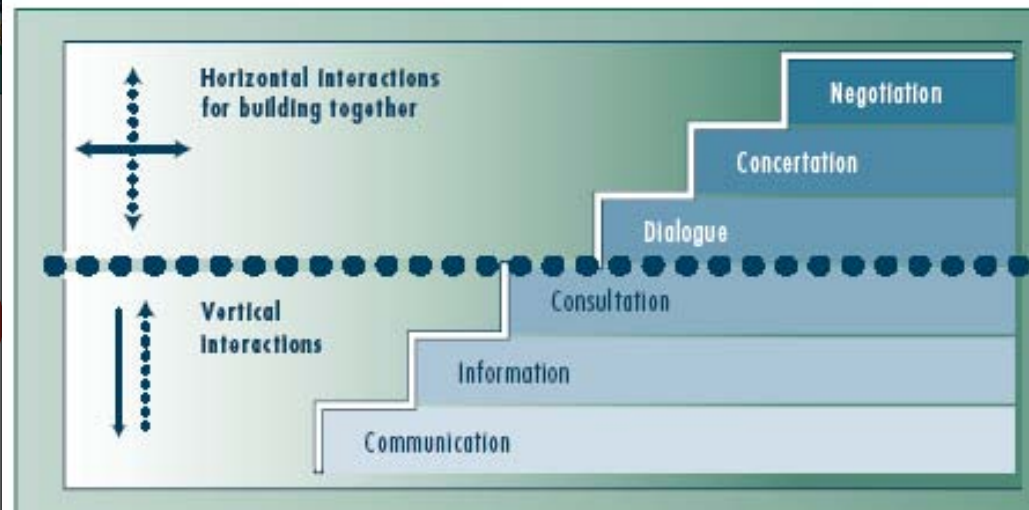
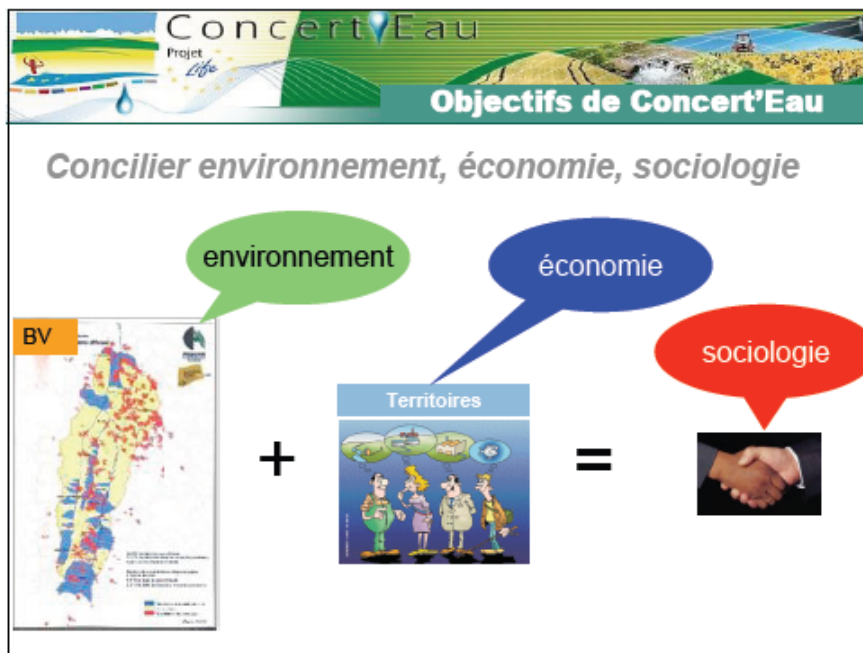
- Att få en förstärkt dialog mellan bevarande och nyttjandeintressen
- Att få en lärande process
- Att förebygga, hantera och lösa konflikter
- Att skapa engagemang

Delta aktivt !

Aktörsamverkan: Att prata ihop sig om mål och åtgärder = "concertation"

Tar tid och kräver någon som driver processen

Hållbar utveckling innefattar ekologiska, ekonomiska och sociala frågor

Samarbetets stora gåta

Göran Greider förundras av Elinor Ostrom (DN 2dec 2009)

"Ett ord som återkommer är **"självförvandlande"**.
När människor möts för att diskutera regler
tvättas deras egoistiska impulser en smula
och allmänintresset blir närvarande.

Ett annat ord är **"enskiktad"**,
ty först när många institutionella skikt,
från staten ner till
den lokala brukaren, är med
blir samarbete möjligt.
I fall där man misslyckas beror det ofta på
att situationen är enskiktad.

Slut och tack för att ni lyssnade medan.....

lägerelden falnat
invid Ås

dagen gått till ro
på ängens gräs

stjärnorna går vakt
på himlens päll

månen över moarna går vall

